

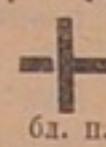
РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ШОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДЛІКІВ.

РІК П'ЯТИЙ.

Зночі під 8-ою квітня укінчив своє життя.

Сергій Полуян

молодий білоруський письменник. Оповідається про це його родичів, товаришів і знайомих.

Редакція "Української Кати".

Товариство
Мануфактур
Ісаак Шварцман
НАЙБІЛЬШИЙ МАНУФАКТУРНИЙ МАГАЗИН Г. КІЇВА.

Рідом з

Контракт. дон. Килими, гобелени, портьєри, скатери-

Театр б. Т-ва Грамотності.

Дирекція М. Садовського.

Сьогодні, 9-го ап., бенефіс арт. с. Д. Петровича, вист. буд. 1) Cavalleria rusticana (СЕЛЬСЬКА ЧЕСТЬ), оп. на 1 д. муз. жарт на 1 д. Галька, оп. на 4 д. муз. Монюшка, пер. М. Садовського. 2) у 1-й раз Артист. Ніколаєва. 3) 1299

Відповід. реж. М. Садовський.

Бухгалтера, посади, шукую

або іншо. добре знаю банк. щоточ. С.П.Б., Невський пр.

Обід бажано мати в невеликій інтер. ро- дині, в районі Вел.-Півдн. ул. Адр. В.-Володимирська, 39, кв. 18. М. Г.

69, кв. 29 для Т. К. 7-1488-6

На прийдешні свяtkи одержано:

Килими, гобелени, портьєри, скатери- тини, гардини.

п-1497-2

НЕВЕЛИКИЙ Лишок додатка до „Ради“
на рік 1909-й

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСІ" М. АРКАСА

на веленевому папері, багато ілюстрована (210 малюнків, портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи) в російській оправі з англійського коленкору, що раніше коштувала з оправою і пересилкою в окремому продажу 4 р. 75 коп.. ТЕПЕР поступила на продаж в Українську книгарню (Кіїв Безаківська, 18) доки вигачить запас, продається всім по ціні 3 р., а без оправи 2 руб. Передплатника „Ради“ по цій же самій ціні можуть дістати книжку в конторі газети.

Фабрики цементових черепиць.

Машини до промислу дахівкою, як також до виробів бетонозіх, оліви, фарбу і цемент, машини рільничі, насіння і штучний гній дістаєте в найліпшій якості і по найприступайніших цінах лише у ІВАНА ЧУПРЕЯ, в КОЛОМИЇ, ГАЛИЧИНА, АВСТРІЯ.

— Всякими поясненнями служу дуже РАДО і БЕЗПЛАТНО.—

хочете використати лісок і мати гарний та певний за- рівок, то закладайте

сить додати до прохання свою фотограfiю, завіривши належність до цієї особи в поліції.

Практичний наслідок цього циркуляра такий: всі екстерни, а між ними й мали діти мусять ходити до участка для завірки фотографії. Для тих же дітей, яких батьки вважають за краще вчити дома і які лише раз на рік складають у гімназії іспити в класу в клас, таке ходіння по участках робиться обовязковим щороку і обертається, в так мовити, своєрідною річною ходіння до поліцейської Меки.

Дивно, що в міністерстві, яке з'обов'язане дати про виховання і не мати в принципі нічого спільногого з поліцією, виникають такі антипедагогичні та пореяні поліцейським духом думки! Справді, що це за педагогія, примушувати малюків дітей, молодих дівчат, або хоч і молодих хлопців, висилувати по кілька годин по участках, дожидати на завірку? Хочби міністерство освіти і не згожувалось з поглядом громадянства на участок, все ж воно повинно відати, що по участках раз-у-раз повно гуляючих, злодіїв, розбійників, що там ні ді гої, ні самі господарі хати не вишукують у розмовах добрих виразів, а іноді прикладають руку не до самих панерів...

Чаю подумало ж міністерство освіти, якого виховання та якої освіти можуть здобути діти та молодь по цих інституціях міністерства внутрішніх справ?..

Шкодливе для дітей це „м'яропріяття“ і разом із до чого непотрібним обмеженням громадян і образою та глумом батькам.

Кожного разу, коли адміністрація затримує, амністує або й зовсім припиняє використання громадянином його прав, або виконання його житлових потреб, громадянин почуває себе в залежності від неї і є чимало людей, здатних постулати перед адміністрацією своїми правами, користися П незаконним вимогам, боячись тій школи, яку при нагоді зможе зробити її адміністрація. Це почуття залежності й остріху перед адміністрацією є грутом для обмеження прав громадян і через те уряд не повинен, коли це не викликатися з потребами громадською або потребою забезпечити право інших людей, ставити громадян в залежність від адміністрації. Не повинен він був би робити цього навіть і тоді, як би той адміністративний орган, якого уряд хотів би наділити завію владою, був чистіший однієї альпійського верхогоря. Та чи така-ж слава російського участку?.. Російський обиватель має досить причин обминати його і є чимало людей, що ні для якого діла не хотіли-б переступати участкового погору. Але пустити в участок саміх дітей батьки не можуть, той мусить бути тепер з ласки міністерства освіти і надзвичайною прикрі обтяженою й непримінності.

Відповідно йому кожен, хто не бувши учнем гімназії (хлоп'ячою чи жіночою), складає при ній іспити, му-

Адреса редакції і контори:
у Київі, Велика Шільда вул. д. 6,
віля золотих воріт
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУЖАРНІ 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на	на	на	на	на	на	на	на	на	на	на	на
Ірпін	11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.
6.	5,70	5,25	4,75	4,25	3,75	3,25	2,75	2,25	1,75	1,25	65.

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб., і на 1 лип. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 лип. 2 карб., і на 1 лип. 2 к., або по 1 карб. на протязі першої місяці рік.

Ціна „Ради“ за квартал: на рік 11 р., (27 крон 94 гелдері на австро-угорську валюту), на 1/2 року — 5 р. 50 к. на 1/4 року — 2 1/4 р. 75 к., на 1 м. — р. 50 к. закоричати передплатачу газету через пошту, то підатити за газету від кварталу відстаною для передплати від країн в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожної місяця.

За зміну адреси 30 коп.

(При зміні немедленно прикладати стару адресу).

Авторі рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті в більшій статті, до другу негодяші, переховуються в редакції 3 місяці і висилляться авторам их компотом, а дрібні замітки й доцисні одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.

Просять авторів додержуватись правопису „Ради“.

Умови друкування оповісток:

За рядок п'ятіру поперед тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп. За рядок п'ятіру після тексту: за перший раз 20 коп., за другий раз 10 коп. Хто шукає заробітка, платить за оповістку в 8 рядки 10 коп. за раз.

хин не знає, та й купити її там нігде, а тут вліз в хату спритний агент, співає солдаті пісні про величезні багацтва своєї фірми, що ніби-то філандропічні завдання, про даремне начання шиття та вишивання, даремне лагодження машини, про довгу розсрочку виплату, а до того, що зачіпала струнка самолюбства жіночого, машина купується, зараз пишеться контракт, дается завдання і ознака культури" лишається в хаті селянина.

Але що за добро описано в хаті? Сама паганенька ручна машинка коштує 58 карбованців, а ножна не менше 80—100 карб. Такі саме машинки в другій фірмі можна купити далі дешевше. На механізмі в машинки селяє мініші всього розуміють, а беруть машини більші на віру та на око, договор же з К° підписують чисто драконовський: що б машинка не робила з першого ж дня, покупець повинен безумовно виплатити гроші, інакше машинка відбирається і покупча справляється за користування машинкою по 1/2 карб. за тиждень. Тому часто трапляється, що машинки не можливо, а гроші до коштів справляються. А коли тепер середні селяни держать роботу худобу—шкапу, яка являється головним його інвентарем на 30—40 карб., то чи ж по силу йому платити часом за зовсім непотрібну машину 60—120 карб. Часто вже згадувати про обіцянки К° вчити шити то-що. Вони даються поки не підписані контракт, а як це вже зроблено, тоді як Бог даст. Деб же і якого доброти способу, щоб машини до шиття були спрощеною ознакою культури? На нашу думку селянам у пригоді в даному разі повинно стати земство. Земство взяло на себе продаж бляхи і хліборобського анаріддя, не вадило-б, щоб воно взяло ще продаж ремесницького анаріддя. Може б не так дощукялили в нашому убогому селянинові оті „ознаки культури“.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

(Засідання 7 квітня).

Принято без дебатів законопроект про затвердження земських росписів на 1910 р. волинської та мінської губернії.

Далі по докладові Олексієнка Дума приймає обрахунок державних видатків, відповідно до думки комісії і з побажанням Коваленка 1-го, щоб морське відомство подало детальні справовідання про витрати кредитів, асигнованих на збудування кораблів в 1908 і 1909 р.

Дрібні законопроекти.

Далі розглянуто кілька дрібних законопроектів.

Між іншим ухвалено законодатню пропозицію, щоб усі домохозійні брали участь в збудуванні каналізації по городах, про заснування Імператорських російських місій в Софії та Мароко і т. п.

Киргизькі землі.

Суевичинський докладає законопроект про додаток до статті 270 статуту управління Туркестаном. В додатку сказано, що землі, не потрібні кочевникам, переходять до відома головного управління землеустроюства та хліборобства. Переселенська комісія, погоджуючись на законопроект, пропонує формулу переходу, в якій висловлює побажання про те, щоб було виготовлено законопроект: про землеустроюство киргизів, про порядок використання земельного фонду, що становить лишиків поліцейського співділту, що свідчить про цілковите недовірів міністерства освіти як своїм урядовцям так і громадянству, але якби це недовірія не було б тільки бюрократичною хворобою, а опіранося-б на дійсність, якби спрощадівши громадянство тільки і думало-б я бі до помагти шахрайством екстернів, то погома-б міністерству освіти і по-ліція. Таке відмoralізоване громадянство знайде-б безліч шляхів обурити його, може і за поміччя та поліції. Вже через кілька днів відомство освіти відмінило м'яропріяття п. Шварца треба вважати непотрібним і нерациональним.

„Ознаки культури“.

В одному з дописів до „Ради“ говорилося про факт широкого розповсюдження по селах машинок до шиття, як про „ознаки культури“. Так, воно правда, що машинка на селі—ознака культури. Та тільки має привітися добре, що ця ознака селянам коштує, то її можна назвати і ознакою несвідомості, безпомічності наших селян. Потреба в цьому значається на селах росте, але задовільнити цю потребу селянам не може інакше, як поїхавши на так до Зінгеровського агента. Відома компанія машинок до шиття Зінгер захищена в своїх правах продає діти зі селах машинок, пе-ремогла всіх конкурентів своїх і цілком експлоатує своїх покупців, переважно ж „податкові сlossenі“, до якого набільші належать селяні.

В кожнім повітовім місті, в кожнім містечку пр

має права киргизів.

Гр. Каніст, від імені житомирського окружного суду, який відповідає за Түркестан та його землі, але не за місцем російського підприємства, яким є Киргизстан, але за місцем розселення киргизів, яким є Киргизстан.

Македонов, від імені міжнародного комітету прав людини, заявляє, що уряд може по своєму розпорядитися тільки тими землями, що були порожні до моменту приєднання Туркестану, але вони не мають права на землю, що належить киргизам-чеченкам.

Войношинов вважає, що законопроект—то в продовження незаконного адміністративного населення всього Туркестану. Поки уряд не подаст детального плану заселення й устрою всього Туркестану, і поки в Думі не буде представників від цієї країни, до того часу соц.-демократи не можуть голосувати за проект (Оппельски на лівих, шум праворуч).

Граф Уваров, вважаючи проект неясним, висловлюється проти нього.

А тому він радить ухвалити тільки побажання комісії, а проект розглянути по означеному в справодавцім гр. Палена (Оппельски в лівих).

Тимошкін ставиться негативно до справодавця гр. Палена, яке опинилось в руках лівих равів, ніж попадло до уряду. Праві будуть голосувати за законопроект.

Волков каже, що він цілком береть на себе відповідальність за все те, що говорив з приводу справодавця гр. Палена і радить одсунути обмежування законопроекта до того часу, коли буде оповіщено результати референдуму гр. Палена.

Мейндорф підтримує пропозицію Волкова і радить Тимошкіну оповісти все те, що він говорив про Палена, в пресі, щоб останній мав спроможність притягти Тимошкіна до суду за наклеп.

Докладчик Сучинський резюмує дебати, обговорює законопроект.

Тевкелев, від імені мусульманської групи, і Петров З-й, від імені трудовиків, заявляють, що ліві фракції будуть голосувати проти законопроекта.

Базилевич заявляє, що селяні голосуватимуть за законопроект.

Балотровською законопроект і формулу комісії ухвалено, визнано негайним і прийнято по працеві гр. Капітана.

Вечірнє засідання.

Запитання з призоду ст. 96.

Володимир Львов (окт.) робить аналіз російських основних законів. Відзначає, що по наших законах „полнота влади іменується самодержавством“, промовець визнає, що видання августовських правил було цілком законним. Тому запитання треба однозначно, що вони мають на меті підкопати під монархічний принцип та основні закони. (Овация на правах).

Вязін. Запитання збудовано на несправедливості, відсутності в Росії існуючої конституції і ніби в російському законодавстві немає особливого воєнного та морського законодавства. Октябрський маніфест не дав конституції, а тільки дав законодателі уповноваження Державної Думи. В маніфесті про роospуск першої Думи було ясно зазначено, що Дума підзаконна, а Самодержавна влада надзаконна.

Савич (окт.) оповідає історію неспорозуміння між Державною Думою та Радою на засіданні ініціативою проти Думи та особливою протидією думської комісії державної оборони. На чолі кампанії стояли: Вітте, Дурново та Шванебах. „Бувши людьми зрозуміли, що третя Дума небезпечна за два перших і виробили план

боротьби з нею. Кампанію підтримувало „Нов. Время“ з Меншиковим, з метою повалити Столипіна й дати владе знову „бувшим людям“. Але це не пощастило—„бувшим людям“ не побачила більше влади.

Наприкінці Савич заявляє, що окружні проти запитання, бо августовські правила—інструкція, а не закон. Хоча для фракції цілком ясно, що в Росії існує конституційний лад основні закони, але ж запитання передчасне...

Засідання на цьому закрито.

ПО РОСІЇ.

— Земство в західному краї. „Нов. Вр.“ довідалося в певних уст, що уряд не зробить ніяких змін в законопроекті про земство в західному краї. Ні в питанні про поділ гласниць, ні в питанні про перевагу руського елементу в управах та серед земських слугащих. В Державній Раді, як виявилось вже, більшість буде за урядом законопроект.

— Виняткова справа, Недавно, оповідає „Р. Сл.“, в Сімферополі розглядали справу бувшого священика Молчанова, якого обвинувачували в крадіжці годинника в ланцюжку з священика Троїцького. Раніше священик Молчанов позбавив сану за те, що він багато присягав дав, не вимагаючи потрібних документів. Це сталося, говорить д. Молчанов, через те, що „жити мені ні а чого було“. Нужда примусила не дуже-то стояти за такими документами, як от, що сповідалися та прічащалися молоді. До позбавлення сану насилу животів, оповідав св. Молчанов, а після зовсім зуповів. Служби ніякої, а жити треба“.

— Отака жодна з правил була така, що нехай даст батьків 5 карбов. Батько дитини просить благочинного відповісти його занадто вже ймовірно жінці, що дитина не антихрист і покарати матушку.

— Контрібуція. „Русському Слову“ пишуть з володимирської губернії про те, як податній інспектор 2-го

участку, покровського пов., збирал данину зі свого участку. Інспектор позавів зовсім нову данину, якої ще нікто не брав. Інспектор Люб'євський приказав старостам описати все контоплати до майна у тих селян, які не заплатили податків. Старости поцінували самовари і забрали їх в собою. Деякі

робітники селян не дали самоварів. Тих інспектор викликав до себе і општрафував по 25 коп. Потім він

збирал заочно всі самовари з молотка по 11 коп. за самовар. Тут же

він потребував, щоб за викуп самоварів селян заплатили по 2—3 карб.

— Нервта „умортвія“. В селі Селильському, Саратовської губернії отримав морфієм молодий лікар Борис Кірєев, що тільки того року скінчив медичний факультет Каазанського університету. Отрившися він через повсякчасне переслідування його губернаторським „умортвієм“. Зараз же після університету він вступив на службу лікарем в малинській повіт вятської губернії. Тут він прослужив місяців по два. Прийшла бумага, що губернатор не затвердив його на посаді. За те що не відомо. Кірєев поїхав і поступив в ярінський повіт Каазанської губернії. Але й тут прослужив він не більше як півтора місяці. Знов в невідомих причин губернатор не затвердив. Тоді Кірєев, подав прохання, щоб його призначили в число земських лікарів кунгурського повіту, бо від цього земства він мав стіпенії, коли вчився в університеті. Тут прийняли його, але губернатор знов не затвердив. Насамкінець Кірєев раз спробував вступити на службу земським лікарем в хвалинському повіті, саратівської губернії. Знов прийняли його, прослужив він місяць, і знов губернатор не затвердив.

(Б. В.).

Тоді знесилений, загнаний, зумченими нервами і душою, Кірєев написав отруті (Рѣчь).

— „Антихрист народився“. Характерну пригоду з життя сельської темоти та близької до неї інтелігенції оповідає „В. В.“. Про народження антихриста серед темного народу давно вже ширяли чутки всілякі „пророки“ та „святі люди“. Недавно в ролі такої „пророчині“ виступила інтелігентна особа, жінка священика села Валанова. Ця матушка давно вже відома серед селян за таку, що може „виганяти чортів“. Отож вона розсідалася на селянина Тарново і рішилася помститися на них. Помсто була в тому, що матушка скрів стала оповідати, наче б то дитинка-хлопчик, що народився у Тарново-Антихрист. Про це, мовляв, вона дісталася з гори Афова. Чутка ця дійшла до матері дитинки і та, як видно це в прохання селянина Тарново до благочинного, жажається своєї дитини, не хоче годувати її і т. ін. Чоловік дитини бояться, щоб мати не заподіяла дитині чогось лихоманки. Матушка приходила до матері дитини і впевнила її в тому, що син антихрист, коли ж вона хоче амінити це, то нехай даст батьків 5 карбов. Батько дитини просить благочинного відповісти його занадто вже ймовірно жінці, що дитина не антихрист і покарати матушку.

— Контрібуція. „Русському Слову“ пишуть з володимирської губернії про те, як податній інспектор 2-го

участку, покровського пов., збирал данину зі свого участку. Інспектор позавів зовсім нову данину, якої ще нікто не брав. Інспектор Люб'євський при

казав старостам описати все контоплати до майна у тих селян, які не заплатили податків. Старости поцінували

самовари і забрали їх в собою. Деякі

робітники селян не дали самоварів.

— Тих інспектор викликав до себе і

заштрафував по 25 коп. Потім він

збирал заочно всі самовари з молотка по 11 коп. за самовар. Тут же

він потребував, щоб за викуп самоварів селян заплатили по 2—3 карб.

— Нервта „умортвія“. В селі Селильському, Саратовської губернії, станиці на Донщині, явилася якісь полковник в повній формі і, візивши начальство, потребував, щоб воно візило йому, хто самий заможний в станиці хазяїн. Пояснив він, що збирася на червоний хрест, бо скоро буде війна в Японію і треба одурити громі. Ці гроші інспектор оддав тим, хто скупив самовари. Купили ж їх, розуміється, самі старости. Самовари ж коштували по 10 карб. кожен. Характерно те, що гроші за самовари і нова данина не записані були на позовлення боргу, а пішли в кишенні старост. Таким чином селян почалися і самоварів і податків

з початку народження Кірєєва.

— За барabanщиками діло не стоять:

— Тра-та-та, тра-та-та...

— І од серія одигала, а в очах не

реставрувалося червоні.

— Тепер вже люди кидались в ростіч

од Кірєя, а він виступав гордо, смі

ло—не як убиець, а як переможець...

— Скорі люде потроху привики до

Кірєя і зацікавлені Авелієві дітрово

ю корбою.

— А трохи згодом Кірєя так приспо

бився, що сам було тільки коман-

дує, а біля барабану вже Аве-

ліято.

— І це Авеліято приловчилось на

батьківські шкіри не гірш од самого

Кірєя:

— Тра-та-та, тра-та-та...

— З того часу барабан увійшов се-

ред людей у велику моду і став оди-

нним а найвидатнішим здобутком люд-

ської культури.

— З того часу порідя Кірєєв, коли

йому починає вирівувати в очах, а з

середини виривається пригушений

голос „Кірєя, Кірєя“ і треба одурити

чим і себе, і людей,—з того часу

порідя Кірєєв залишки і з ве-

ликим успіхом користується бараба-

ном.

— За барабанщиками діло не стоять:

— Тра-та-та, тра-та-та...

— С. Пригара.

— Скасування „Товариства

, „Просвіти“ у Київі“.

(26 квітня 1906—8 квітня 1910).

— Вчора на засіданні губернського в

справах товариств і спілок присутстві

я зроблено постанову про скасуван-

ня „Товариства „Просвіти“ у Київі“

обмежитися майже виключно лекційною справою. Вона впорядкувала свої популярні лекції в Троїцькому народному домі, по чайних на Курінівці, Деміевці, Сінному плацу і т. д. Лекції ці торкалися питанняв медицини, природознавства, фізики, історії і т. ін. Останні лекції, впорядковані комісією на Курінівці та Деміевці, відбулися минулого неділі—4 априля. Шкільно-лекційна комісія останніми часами виявилася була і до видавничої діяльності, готуючи до видавництва книги д. Е. Чикаленка: "Сад" і "Виноград". Селяні з великою охотою читали їх.

◆ Приїзд митрополита. Сьогодні має приступи до Києва митрополіт Флавіан.

◆ Ревізія сенатора Дедюліна. Комісія, який доручено було обривмати діяльність продовольчого відділу київського інтернатуза за останні 5 років, вже закінчила свою роботу. "Дѣла", що стосуються продовольчої справи, повернуто вже з канцелярії сенатора Дедюліна назад в інтернатське управління. Почалася останніми днями ревізія "вещевъхъ дѣлъ". Частина членів ревізійної комісії розглядає скарги та заяви, подані сенатору Дедюліну за останні дні.

◆ Бібліотечна комісія працювала над впорядкуванням бібліотеки товариства, яка мала останніми часами мало не 10000 книжок, здебільшого по-дарації товариства "Просвіта", відбувся в суботу на минулому тижні, 8 го априля.

Бібліотечна комісія працювала над

впорядкуванням бібліотеки товариства, яка мала останніми часами мало не 10000 книжок, здебільшого по-

дарації товариства "Просвіта" членами П і

прихильниками.

◆ Така була діяльність товариства "Просвіта" в загальніх рисах. Коли взяти на увагу ті головні уступки з статуту, які подали ми попереду, то видно стає, що багатьох завдань своїх товариства не виконано. Не виконано, що не могло через незалежність його причин. Так, на вважаючи всії свої заходи, товариству не пощастило заснувати її однофілію по селах на Курінівці. Залегності свої перед українським народом, "Просвіта" потроху і по змозі виплачувала. Але так і не встигла всіх виплатити. Вчора, як уже зазначено попереду, постановкою губернського в спрахах спілків і товариств присутствія діяльності ІІ прописано на завше.

◆ Коли було одержано звістку про скасування "Просвіти", рада товариства скликала збори в цього приводу. Збори повідомлено було про те, що присутствіє дало товариству шість днів на скаргу в сенат і тридцять днів на ліквідацію справ. Рада ухвалила подати скаргу в сенат на постанову присутствія і призналила загальні збори членів "Просвіти" на 2 маю.

ПО УКРАЇНІ. У КІЇВІ.

◆ Українські наукові товариства. Сьогодні о 8 годині вечора, в пошеманії українського клубу (В.-Володимирська, 42) відбудеться наукове засідання Товариства, присвячене пам'яті М. Г. Костомарова.

Прочитано буде:

1) Доклад М. П. Василенка: Пам'яті Костомарова.

2) Доклад М. С. Грушевського: М. Костомаров і українська історіографія.

3) Доклад І. М. Стешенка: Костомаров, як письменник.

Вхід безплатний. Гости входять по рекомендації членів Товариства.

◆ Трус. 8 априля, внаказу київського охрannого відділу, зроблено було трус в помешканні І. Бендрикова (Велика Житомирська, 38). Нічого під час труса завороненого не знайдено; взято на перегляд листування.

◆ Полуян (†). Вночі 8-го априля скінчив своє життя самогубством молодий білоруський письменник Сергій Полуян, співробітник білоруської газети "Наша Ніва" і деякіх українських часописів. Причини смерті по-

ник, другим разом суд; часом до нього привезли каши з маслом, а у світі пірі.

До береслава 1848 р. я був здоровий і учив гречкою мозу, якої я не добре знаєм: мені бажалось поповнити цю прогалину в моїй освіті.

В той же час, на че б для спочинку після головомок над гречкою мовою, я вчив і еспанську мовою, і, через те що вона не дуже труда, встиг прочитати кілька пісес Кальдерона та мало не всього "Дон-Кіхота". В береславі напала мене головна біль та первові пристуди, а при тому ще й галюцинації слуха. Приклади до мене лікарі він сказав, що по узвільненню для мене будуть користати гідропатичні ліки холодною водою, і я, не маючи охоти відкладати це на далікий час, став гоїти себе водою в кріпості. Що дні мене випускали на півгодину, а згодом то й на більше, у садок; я розлягався, ставав під рінню і пускав водяну цівку собі на спину. Смотритель, великий прихильник гідропатії, не тільки не перешкоджав мені робити ці експерименти, але ще й похвалив ІХ—та й справді здоров'я мое у марті стало значною проправдитися. Цьому допомогло і те, що я, в пораді лікарі, вживав чисті гречкою мовою, бо ця робота дуже тяжка для в'язання і почав читати французькі романі. Тоді я прочитав всі твори Жорж-Занди. На веслі, як з'явилася зелень, мені ішо покращало і я нетерпільно чекав 30 мая, коли виходив срок моєї висидки і мене, як я надіялася, по-виніку були б вивести з кріпості.

Давно бажаний день настав. Вранці, годині о 7, до мене в кімнату принесли моє чимодан; зайшов смотритель і піпросив мене рошистися, що я назад одержав своє ре-чі та підтвердити рахунок видатків, ців допомоги. Коли мене забрали до

ки-що невідомі. Небіжчик лішив за-писку, писану білоруською мовою та-кого змісту: "Праша у моєї смерті не відішків нікога". Ширші відомості про небіжчика подамо згодом.

◆ В справі поліпшення садівництва на Курінівці. Садівничий відділ київського земства ширить між селянством, по-руч з відповідною популярною літературою на російській мові (броярю) та відозви д. С. В. Крайновського, і відомі книжки д. Е. Чикаленка: "Сад" і "Виноград". Селяні з великою охотою читали їх.

◆ Приїзд митрополита. Сьогодні має приступи до Києва митрополіт Флавіан.

◆ Ревізія сенатора Дедюліна. Комісія, який доручено було обривмати діяльність продовольчого відділу київського інтернатуза за останні 5 років, вже закінчила свою роботу. "Дѣла", що стосуються продовольчої справи, повернуто вже з канцелярії сенатора Дедюліна назад в інтернатське управління. Почалася останніми днями ревізія "вещевъхъ дѣлъ". Частина членів ревізійної комісії розглядає скарги та заяви, подані сенатору Дедюліну за останні дні.

◆ Проказа. В Полтаві заслав на проказу подорожній чоловік, що вертався в Керчі кудись на Полтавщину. Слабого держать в окремій палаті на губернській земській лікарні. Цю тяжку слабість він певно захопивши в Керчі, де працював на соляних промислах.

◆ 3 Катеринославщини. До справи Скадовського. В окружному суді відзначилась справа Скадовського, що вбив старік жінку. Присяжні засідалі розділили півтори години і вирішили, що Скадовський вбив жінку під впливом божевілля. Суд оддав підсудного на доляні батькам.

◆ Бомба в селянині. В селі Вознесенському, олександровського повіту, в хаті селянині сплюнівши вибухом бомби. Почалася похежа, яку ледве по-гасили. Троє злочинців, що робили бомби, втекли. Господаря хати арештували.

◆ Життя і смерть "вічного" студента. В Катеринославі помер цими днями, заразившись на синій тиф, студент пізнього курсу медицини Іван Кастратович, серб, родом з Чорної гори. Кастратович був один з тих студентів, що звуться "вічними". Він скінчив в Чорногорі воєнну школу і деякий час служив у війську. Потім в Білграді скінчив учительський інститут і був вчителем сім літ в Старій Сербі. Після цього Кастратович поїхав до Росії здобувати собі вищу освіту. Пробувши три роки в московській духовній академії, він перейшов на факультет природознавства в московському університеті. Скінчивши цей факультет, Кастратович пішов в гімназію і медичну і це весною мав вже скінчити цей факультет, а після цього перейти в сельсько-господарський інститут. Кастратович із 48 років на Україні почався тиф і Кастратович захочілось піти на поміч селянам. Приїхавши з Москви, він казав: "Шіду послужити народові". Та це довго послужила груди відкінчавши салдатами від відмінної. На розгляд з'їзду внесено більш п'ятнадцять років.

◆ 3 Поділля. Втеча розбійника. З гайсинських археологіческих розкопок, про-мовиши, молодий, але вже добре відомий в околіці розбійника Меділ Іщенко, 22 літ, на душі якого більше п'яти душубств. В околиці Гайсина бояться, що Іщенко знову почне вбивати людей.

◆ 3 Чернігівщина. Ветеринарний з'їзд. П'ятої априля в Чернігові одрівся ветеринарний з'їзд. В з'їзді беруть участь земські ветеринари і представники півтових земств туберкульозу. На розгляд з'їзду внесено більш п'ятнадцять років.

◆ Про одеську виставку. В Одесі розійшлась чутка, що хотять піділчати виставочні будинки і через це, як прописано, з'їзд відкладений на 10 априля.

◆ 3 Харківщина. Ут. Р. сповіщає, що оддається під суд член харківської дворянської опіки Ольховський за розтрату 25.000 опікунських грошей.

◆ Трус. Судовий слідчий потрісив кватирою директора "Продуголі".

Українці в Галичині.

◆ На пам'ятник Тарасові Шевченкові до 5 априля цього року відбрано на кінечку (ч. 5555) Краєвого Союзу Кре-

кіпості, то матері мой видали суму, яка рівнялася моєму річному жалуванню на посаді ад'юнкта-професора. Того дня, коли вже мав я виїздити, генерал Дубельт покликав мене до себе в кабінет і показав мені бумагу до саратівського губернатора про мене, на який, після офіційного змісту, було руковоєдно.

◆ 3 Харківщина. Ут. Р. сповіщає, що оддається під суд член харківської дворянської опіки Ольховський за розтрату 25.000 опікунських грошей.

◆ Трус. Судовий слідчий потрісив кватирою директора "Продуголі".

Українці в Галичині.

◆ На пам'ятник Тарасові Шевченкові до 5 априля цього року відбрано на кінечку (ч. 5555) Краєвого Союзу Кре-

кіпості, то матері мой видали суму, яка рівнялася моєму річному жалуванню на посаді ад'юнкта-професора. Того дня, коли вже мав я виїздити, генерал Дубельт покликав мене до себе в кабінет і показав мені бумагу до саратівського губернатора про мене, на який, після офіційного змісту, було руковоєдно.

◆ 3 Харківщина. Ут. Р. сповіщає, що оддається під суд член харківської дворянської опіки Ольховський за розтрату 25.000 опікунських грошей.

◆ Трус. Судовий слідчий потрісив кватирою директора "Продуголі".

Українці в Галичині.

◆ На пам'ятник Тарасові Шевченкові до 5 априля цього року відбрано на кінечку (ч. 5555) Краєвого Союзу Кре-

кіпості, то матері мой видали суму, яка рівнялася моєму річному жалуванню на посаді ад'юнкта-професора. Того дня, коли вже мав я виїздити, генерал Дубельт покликав мене до себе в кабінет і показав мені бумагу до саратівського губернатора про мене, на який, після офіційного змісту, було руковоєдно.

◆ 3 Харківщина. Ут. Р. сповіщає, що оддається під суд член харківської дворянської опіки Ольховський за розтрату 25.000 опікунських грошей.

◆ Трус. Судовий слідчий потрісив кватирою директора "Продуголі".

Українці в Галичині.

◆ На пам'ятник Тарасові Шевченкові до 5 априля цього року відбрано на кінечку (ч. 5555) Краєвого Союзу Кре-

кіпості, то матері мой видали суму, яка рівнялася моєму річному жалуванню на посаді ад'юнкта-професора. Того дня, коли вже мав я виїздити, генерал Дубельт покликав мене до себе в кабінет і показав мені бумагу до саратівського губернатора про мене, на який, після офіційного змісту, було руковоєдно.

◆ Український посольський клуб у ба-

ри. Український посольський клуб у ба-

Васильєвського острова. Одного робітника витягли цілого, другого тяжко пораненого, 8-ми душ ще не знайдено.

Випущено на волю 10 робітників, заарештованих на антиалкогольному з'їзді. Їх висилають з Петербургу.

Сенат призначив попереднє слідство над уральським віце-губернатром Корбутовським та діловодцем місцевого поспечительства про народну тверезість Чертковим. Іх винуватять по 2 пункті 3-ої часті 354 ст. 858 ст. карн. зак. а Корбутовського, крім того, ще по 2-ій часті 351 ст. карн. зак.

Городське управління клопочеться про скасування бувшого конкурсу по будуванню пам'ятника Олександрові II і на свої кошти має організувати другий конкурс.

Рухлов, не зважаючи на циркуляр, по которому забороняється приймати на службу студентів, наказав прийняти на залишні скілька десятків студентів-сокозників.

Студент університету, який так дуже взявся за науку перед екзаменацією, що збожеволів, хотів знайти свою сестру. Обороняючись, сестра поранила його ножем, а сама вискошила через вікно і зломила ногу. Студент поранив себе ножем у живіт.

КАТЕРИНБУРГ. 8. Правління Нижньо-Тагільських заводів затине верхнє-салдинський завод, селяне котрого вимагали здійснення постанови сенату про занесення вітки завідської залишні, що проходить через село. Уступити заводів землю, по якій проходить колія, селяне згодні, коли буде дано 8.000 карб. на будування школи та страхової будинків. Колії давали заводові 2.000 карб.

КРОНШТАДТ. 8. Военно-морський суд, розглянувшись справу генерал-майора Маркова, віправдав од обвинувачення звичинах проти 226 та 228 ст. та п. 825 ст. военно-морського судового статуту, а на підставі 82 та 147 ст. военно-морських карн. зак. та 9 ст. дісціпінарного стат. присудив за недбале поведіння рахунків та трату асигновок не на призначене, до гауптвахти на один місяць, без обмеження прав.

МОСКВА. 8. "Русск. В." подають статю, яка росповідає історію теперішнього "кукуго" земства західних губерній. Утворення цього "земства" браз близьку участі колишнього подільського губернатора Сем'янки.

За кордоном.

Проти англійців.

ЛОНДОН. 8. З Калькути агентству Рейтера сповіщають: людність округи Чотанагпур, в Бенгалі, одомовляється підлягати англійському урядові. Чекають повстання. Викликано місцеві регулярні війська та поліцію.

Повідом.

ВІЛЛАРД. 8. Велика злива затопила місто Крагуевац та місцевість аж до Лапова. Стіс нещастя в людьми. Села та поля запустошено. Потерна скілька міліонів. Колія Крагуевац—Лапово затоплена і в кількох місцях перервана. Колію Білград—Ніш перервано коло Лапова. Уряд робить відповідні заходи.

Премія за "Шантенлер".

ПЕТЕРБУРГ. 8. Паризьке товариство захисту животних присудило почесну медаль Ростанові за симпатію до птахів, яку викликає "Шантенлер".

За лектора.

ПАРИЖ. 8. На лекції Дуайена між слухачами прихильниками й ворогами лектора виник кулачний бій.

ЧУЖОЗEMНІ БІРЖІ.

7 жовтня.

ВЕРЛІН. Настрій при кінці біржі слабіше. Виплати на Петербург . . . . . 216,45 Векс. курс на С.-П.Б. на 8 днів . . . . . 100,50 4½% позич. 1905 р. . . . . 90,25 4½% дер. рента 1894 р. . . . . 100,60 5½% позич. 1909 р. . . . . 106,50 Приватні угоди . . . . . 24½% 5½% російськ. позич. 1906 р. 105½ 4½% 99

ЛОНДОН. Настрій склонний, але стійкий. 5½% російськ. позич. 1906 р. . . . . 98½ 4½% 93½

АМСТЕРДАМ. 5½% російськ. позич. 1906 р. . . . . 98½ 4½% 93½

ВІДЕНЬ. 5½% російськ. позич. 1906 р. 103,30

Література, наука, уміність і техніка.

— "Дзвінон". Вийшло у Львові ч. 6 дитячого журнала "Дзвінон". Зміст його: Ст. Чарнецький. "Мой мама" . . . — Олесько Острівський. "Злий харacterник Мограда" . . . Е. Сетон Томпсон. "Клусовик" . . . І. Демянчук. "Казка про Гігеса" . . . "Льотерер географічна" . . . "Всѧчина" . . . "Поїзд, українські діти!" . . . "Прапор і забава" . . . "Додаток для малих читачів" . . . Дм. Йосифович. "Кінь і жаба" . . . "Окрушки хліба" (казочка) . . . Ганна Барвінок. "Ворона та рак" . . .

— "Рідна школа". Цими дніми вийшли 2 кн. з р. 1910 науково-популярного журналу "Рідна школа". Зміст п. "Краєвий Шкільний Союз" . . . Ст. Баран. "Дець в національній статистики в галицьких середніх школах" . . . О. Маковец. "Реформа учитель-

ського семінара в Чернівцях" . . . К. Луцаківський. "До історії видавництва українських шкільних книжок" . . . Ф. Клайн. "Наука геометрії" . . . Опірка звіті" . . . М. Пачовський. "Дві критики" . . . "Хроніка" . . . "Бібліографія" . . . Книжки для дітей. Видавництво "Український Учитель" випустило десяток дешевих книжечок для дітей. Книжечки такі: 1) В. Грінченко—Телесик, народна казка; 2) Г. Андерсен—Погане качевя, казка. Переклада М. Загірня; 3) В. Грінченко—Хатка в лісі, казка. Переклада Гр. Шерстюк; 4) В. Лебедова—Урятувала, оповідання; 5) А. Доде—Дядькова коза. Козка. Переклада С. Русова; 6) С. Черкасенко—Яма, оповідання; 7) Л. Глібов—Байкарський дарунок, збирка байок; 8) Юр. Сірий—Дзвін ростили; 9) Гр. Шерстюк—Про зозулю; 10) Юр. Сірий—Світова подорож країнин води.

ЛУБЕНСЬКИЙ ПОВІТ (на Полтавщині). Переселення. Місцева повітова землеустроїтельна комісія, щоб брали ту землю на одруби та на хутори. Селяни все звілялись, хотіли, а тимчасом комісія спордала землю п'ятью близьким селянам. Тільки деяким луничинським селянам продала землеустроїтельна комісія тієї землі на одруби. Тепер чи сусіди, що покупили землю в Луничині, бирають нею, отдают в аренду.

ЛУБЕНСЬКИЙ ПОВІТ (на Полтавщині). Переселення. Місцева повітова землеустроїтельна комісія, щоб брали ту землю на одруби та на хутори. Селяни все звілялись, хотіли, а тимчасом комісія спордала землю п'ятью близьким селянам. Тільки деяким луничинським селянам продала землеустроїтельна комісія тієї землі на одруби. Тепер чи сусіди, що покупили землю в Луничині, бирають нею, отдают в аренду.

ЮРОКСИЛЬ

Український клуб.—Засідання Наукового товариства пам'яті М. Костомарова. Т-во "Просвіта".—Збори Ради Т-ва.

Редактор І. Павловський,

Видавець С. Чечаленко.

Оповістки.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ЮНО БУФЕТЧИК УКРАЇНСЬКОГО КЛУБУ має честь повідомити щ. щ. д. членів і постійних гостей Клубу, що у місяці буфет можна мати постійно свіжу глу і обіди.

І-ж. Казки про таємні слова. Хар., р. 1898, ц. 20 коп.

І-ж. Пісні і розмова. Хар., р. 1896, ц. 15 коп.

Вороній Г. Оповідання-ескіз. Збірка друга.

1. Шашливий день Флора. 2. Місце тут наш... 3. На шаху. 4. Вона у ноготі... 5. К. р. 1910, ц. 15 к.

Гоголь М. Одруження. Пригоди зовсім неможливі. У двох діях. (Переклад О. Пчілки). К. р. 1910, ц. 30 коп.

Грінченко В. Серед темної нощі. Повість Віхи, 2-ге. К. р. 1910, ц. 75 к.

Долманський В. Про Буковину та життя буковинських українців. З малюнками. К. р. 1910, ц. 10 коп.

Енкурга Ф. Наглядное обучение. Вуальчина. К. р. 1910, ц. 1 коп.

Фролов С. Музика глу і запір'я. К. р. 1910, ц. 8 коп.

Імператорська Академія Наук. Объ отъмнѣи стбеніи малорусскаго початнаго слова. С.П.Б., 1910 г., д. 25 к.

Копелев. Книжка перша. 1) На лід посадиця.

2) Язик брехать—не цілом махат.

3) Мовчана не пушить, головою не сушить. К. р. 1910, ц. 25 к.

Копелев. Книжка друга. За гусака. Комедія на 3 ді. К. р. 1910, ц. 25 к.

Кропивницький М. Понились у дурні. Шутка-оперетка в 3-х діях. П. р. 1910, ц. 35 к.

Його-ж. Незольник. Драматичні малюнки у 5-ти одмінах. П. р. 1910, ц. 30 к.

Кухаренко Я. Г. Зборник творів. К. р. 1880, ц. 75 к.

Кульчинський М. Роберт Овен його життя та діла. С.П.Б., р. 1910, ц. 8 к.

Календар "Хуторянинъ" на 1910 рік. П. р. 1909 г., ц. 20 к.

Календар народний "Село" на 1910 рік. К. р. 1910, ц. 20 к.

Левицький М. Невидимі вороги та друзі наші. К. р. 1910, ц. 6 к.

Лісовський А. І. Хто батька покидав, того Бог карає. Драматичні картини у 5-ти діях і 6 одмінах. Суми, р. 1901, ц. 30 к.

Його-ж. Две сестри. Драма у 4-х діях і 5 одмінах. С. р. 1901, ц. 30 к.

Його-ж. Кульчицький. Драма на 5-ти одмінах. С. р. 1901, ц. 25 к.

Його-ж. Зла матуха. Драма у 4-х діях. С. р. 1901, ц. 20 к.

Його-ж. Вездаланій. Драма у 4-х діях і 5-ти одмінах. С. р. 1901, ц. 25 к.

Його-ж. Збрін. Твори. С. р. 1901, ц. 1 руб.

Шіхальський Т. Сучасна поезія польська на Україні. К. р. 1910, ц. 10 к.

Мандрика М. Міль. Комедія на 4 ді. Радом., р. 1910, ц. 8 к.

Самотний А. І. Гамалія. П. М-ка. Збірки "Вільне Слово". І. Збірка перша. Радом., р. 1910, ц. 20 к.

Сьюгобочай М. Кулесна слава. Комедія в 5-ти діях. Тифліс, р. 1909, ц. 30 к.

Славченко М. Малоруський полк в адміністративних отношеніях. (Історико-юридический очерк). Од., 1909 г., ц. 2 руб.

Сластин М. Гроши. Драматичні малюнки у 5-ти діях. Харків, р. 1905, ц. 10 к.

Його-ж. Погібель. Драма в 3-х діях і 4-х одмінах. Х. р. 1899, ц. 10 к.

Його-ж. Сват. Крісогон. Трагікомічний епіод в 1 ді. Х. р. 1896, ц. 15 к.

Українська Хата. Щомісячний літературно-науковий журнал. 1910 рік. № № 1-12. Ц. 35 к. за №.

Хара М. Мудрі циган або чорт на мушті. Жарт в 1 д. Х. р. 1894, ц. 25 к.

Щогодів Я. Ворскло. Лірична поезія. Х., р. 1888, ц. 1 р. 30 к.

Яновська Л. Трагедія щирого приятеля. Оповідання. К. р. 1910, ц. 10 к.

Дашевич. Отчеть о двадцять присуджених наград графа Уварова. С.П.Б., 1889 г. ц. 3 руб.

Великий вибір листових карток. Каталог висилляться безплатно. 1069-2